

AB BÜLTENİ

EYLÜL 2025

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER

	(AB)*	(Euro Bölgesi)*	2025 (Euro Bölgesi)	2026 (Euro Bölgesi)	2027 (Euro Bölgesi)
Büyüme	1,5%	1,4%	0,9%	1,1%	1,3%
Enflasyon	2,4%	2,0%	2%	1,6%	2%
İşsizlik	5,9%	6,2%	6,3%	6,3%	6%
Gösterge Faiz			2%		

*: 31 Ağustos 2025 itibarıyla son Eurostat verileri

** : AMB'nin Haziran 2025 projeksiyonları

Temel Göstergelerde Son Gelişmeler

Eurostat verilerine göre, Temmuz ayında AB enflasyonu %2,4'e yükselirken, Avro bölgesi enflasyonu ise %2 düzeyinde sabit kaldı.

AB ve Avro bölgesinde 2025'in ikinci çeyreğinde büyüme geçtiğimiz yılın aynı dönemine oranla, sırasıyla %1,5 ve %1,4 olarak kaydedildi.

2025 yılı ikinci çeyreğinde, istihdam verilerinde pozitif seyir devam ederken, ilk çeyreğe oranla AB ve Avro bölgesinde %0,1 oranında artış görüldü ve böylelikle temmuz ayı itibarıyla AB'de ve Avro bölgesinde işsizlik sırasıyla %5,9 ve %6,2 olarak gerçekleşti.

Avrupa Birliği'nin İthalatı Haziran Ayında 205,7 Milyar Avro Oldu

Eurostat tarafından Ağustos ayında açıklanan AB'nin 2025 yılı Haziran ayı dış ticaret verilerine göre, AB dışı ülkelere mal ithalatı 2024 yılı Haziran ayına göre %6,4 artışla 205,7 milyar avro oldu.

Haziran ayında en önemli 10 ticaret ortağı arasındaki Çin (%16,7), ABD (%16,4), İsviçre (%10,2), Türkiye (%5,6), Brezilya (%2,8) ve Güney Kore'den (%1,1) ithalatta artış görü-

lürken, Norveç (%-9), Birleşik Krallık (%-3,5), Japonya (%-0,8) ve Hindistan'dan (%-0,6) ithalatta düşüş kaydedildi.

Türkiye'den haziran ayı ithalatı 8,5 milyar avro olurken, Türkiye'ye ihracat %10,4 artışla 9,2 milyar avroya yükseldi. AB dışı ülkelere ihracat ise, bir önceki yıla göre sabit kalarak 213,7 milyar avro olarak gerçekleşti.

AB KURUMLARI - POLİTİKALAR VE UYGULAMALAR

AB'den Karbon, Döngüsel Ekonomi, Menşe ve Sübvansiyonlara Yönelik Danışma Süreci

Avrupa Komisyonu tarafından, AB mevzuat hazırlıkları kapsamında iş dünyası ve kamuoyunun görüş ve değerlendirmelerini almak üzere çeşitli istişare süreçleri yürütülmekte olup, söz konusu istişarelere üçüncü ülke paydaşları tarafından da - gerekli kayıt işlemlerinin tamamlanmasının ardından - katılım sağlanabilmektedir.

Bu kapsamda ağustos ayında AB tarafından,

- Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) kapsamında;
- Üçüncü ülkelerde hâlihazırda ödenmiş karbon fiyatının SKDM sertifikasına dönüştürülmesine ilişkin kuralların belirlenmesi,
- SKDM beyan sahipleri tarafından sunulacak SKDM sertifikalarının AB Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) kapsamında sağlanan ücretsiz tahsisatların kapsamını yansıtacak şekilde ayarlanmasına ilişkin ayrıntılı kuralların ortaya konulması,
- 1 Ocak 2026 itibarıyla başlayacak olan SKDM yükümlülükleri kapsamında, fiili emisyonlara dayalı olarak doğrudan gömülü emisyonların belirlenmesi, elektrik için gömülü emisyonların belirlenmesi, dolaylı gömülü emisyonların belirlenmesi ve fiili emisyonların esas alınmadığı durumlarda varsayılan değerlerin hesaplanmasına ilişkin metodolojilerin belirlenmesi
- Tercihsiz menşe kurallarının modernize edilmesi;

- Üçüncü ülkeler tarafından sağlanan sübvansiyonların AB piyasasını bozucu etkilerini önlemek üzere oluşturulan Yabancı Sübvansiyon Aracı'nın gözden geçirilmesi;
- Döngüsel Ekonomi Yasası hazırlıkları çerçevesinde 2026 yılı sonuna kadar kabul edilmesi hedeflenen Yönetmelik taslağına yönelik olarak paydaşların görüşlerinin alınması amacıyla istişare süreçleri başlatıldı.

AB, Gümrüklerde Ürün Güvenliği Denetimlerine İlişkin Rapor Yayımladı

Avrupa Komisyonu tarafından 28 Ağustos tarihinde gümrüklere ürün güvenliği kontrollerine ilişkin bir rapor yayımlandı. Raporda;

- Gümrüklerden geçen ürünlerin yalnızca %0,0082'si için kontrol yapıldığı; üye ülkelerin ürün güvenliği kontrollerini yoğunlaştırması gerektiği;
- Özellikle e-ticaret ile düşük değerli ithalatın katlanarak arttığı ve 2022'de 1,4 milyar, 2023'te 2,3 milyar ve 2024'te 4,6 milyar ürüne ulaştığı; bu ürünlerin mevzuata uygunluğunu denetlemenin kritik öneme sahip olduğu;
- Kontrole tabi tutulan 392.529 ürün içerisinde, 148.059'unda bir uyumsuzluk bulunmazken, kalan 244.470 üründen 64.322'ünde uygunsuzluk tespit edildiğinden nihai aşamada ithalatına izin verilmediği;
- 2022-2024 dönemi boyunca, gümrüklerde uygunsuz bulunan ürünlerin büyük çoğunluğunun Çin menşeli olduğu ve özellikle 2024 yılında önceki yıllara oranla gümrüklerde reddedilen Çin menşeli ürün sayısında ciddi bir artış görüldüğü;
- Çin'i ABD, Birleşik Krallık, Türkiye ve Hong Kong'un takip ettiği; ancak bu dört ülkeden ithalatta uygunsuz ürün sayısının giderek azaldığı belirtilmektedir.

TİCARİ VE EKONOMİK İLİŞKİLER

AB ve ABD Gümrük Vergilerinde Anlaştı

AB ve ABD, taraflar arasında başta gümrük vergileri olmak üzere, ticaret ve yatırım ilişkilerine yönelik daha önce üzerinde siyasi uzlaşmaya varılan Çerçeve Anlaşma'ya ilişkin Ortak Bildiri yayımladı. Anlaşma kapsamında;

- AB tüm sanayi ürünlerinde ABD'den ithalatta gümrük vergilerini kaldırmayı ve birçok deniz ve tarım ürününde (sert kabuklu yemişler, süt ürünleri, taze ve işlenmiş meyve-sebzeler, işlenmiş gıdalar, tohumlar, soya yağı, domuz ve bizon eti gibi) ABD'ye tercihli pazar erişimi sağlamayı taahhüt etmiştir.
- ABD, AB menşeli mallara MFN ya da %15'lik (MFN vergisi + karşılıklılık vergisi) oranından hangisi yüksekse onu uygulayacaktır.
- 1 Eylül 2025'ten itibaren ABD, AB menşeli uçaklar ve uçak parçaları, jenerik ilaçlar ve bunların hammaddeleri gibi belirli ürünler için %15'lik tavan vergiden daha düşük olan MFN vergilerini uygulayacaktır. ABD ve AB, sadece MFN uygulanacak ürün listesine başka sektörlerin eklenmesini de değerlendirecektir.
- ABD, Section 232 önlemi kapsamında, ilaç, yarı iletken ve kereste ürünlerinde AB mallarına uygulanan toplam tarifinin %15'i aşmamasını sağlayacaktır.
- AB, Çerçeve Anlaşma kapsamında gerekli mevzuat teklifini resmen sunduğunda, ABD, AB'den ithal edilen otomobil ve parçaları üzerindeki Section 232 önlemi kapsamına gümrük vergilerini azaltacaktır.

tır. Böylece, %15 veya daha yüksek MFN oranına sahip ürünlerde Section 232 tarifi uygulanmayacak, %15'in altında MFN oranına sahip ürünlerde ise %15 oranı geçerli olacaktır.

- ABD ve AB, çelik, alüminyum ve türev ürünlerde aşırı kapasiteye karşı iş birliği ihtimalini değerlendirecek ve söz konusu ürünler için tarife kotası açılması da dâhil olmak üzere, güvenli tedarik zincirlerini garanti altına almak üzere çalışacaktır.

- Enerji arzı güvenliği kapsamında, AB 2028'e kadar toplam 750 milyar \$ değerinde ABD LNG, petrol ve nükleer enerji ürünü; ayrıca en az 40 milyar \$ değerinde ABD yapay zekâ çipleri almayı planlamaktadır.
- AB şirketleri 2028'e kadar stratejik sektörlerde ABD'ye 600 milyar \$ ek yatırım yapacaktır.
- AB, ABD'den askeri ve savunma ekipman alımlarını önemli ölçüde artırmayı planlamaktadır.
- ABD ve AB, otomotiv standartlarında karşılıklı tanımayı kabul edecek ve sanayi standartları konusunda iş birliğini artıracaktır.
- Gıda ve tarım ürünlerinde tarife dışı engellerin azaltılması için sağlık sertifikalarının sadeleştirilmesi taahhüt edilmektedir.
- Ayrıca AB, ABD'nin AB Ormansızlaşma Yönetmeliği konusundaki endişelerini ele almayı, Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması kapsamında ABD, KOBİ'lerinin karşılaştığı zorluklara ek esneklikler sağlamayı, Kurumsal Sürdürülebilirlik Durum Tespiti Direktifi (CSDDD) ve Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi'nin (CSRD) transatlantik ticareti gereksiz şekilde kısıtlamamasını sağlamayı ve ABD uygunluk değerlendirme kuruluşlarını tanımayı taahhüt etmiştir.
- ABD ve AB, üçüncü ülkelerin kritik mineraller üzerindeki ihracat kısıtlamalarına karşı iş birliği yapacaktır.
- ABD ve AB, fikri mülkiyet haklarının korunması konusunda taahhütte bulunmuştur.
- ABD ve AB, dijital ticaret engellerine karşı

birlikte çalışacak; AB ağ kullanım ücretleri koymayacak, taraflar elektronik iletimlere gümrük vergisi uygulamayacaktır.

- ABD ve AB, ticari dijitalleşme süreçlerinde iş birliği yapacaktır.
- ABD ve AB, tedarik zinciri dayanıklılığını güçlendirmek için ekonomik güvenlik alanında iş birliğini artıracak ve üçüncü ülkelerin piyasa dışı uygulamalarına karşı ortak adımlar atacaktır.

Avrupa Komisyonu tarafından, Ortak Bildiri'nin uygulanmasına yönelik mevzuat teklifi 28 Ağustos tarihinde Konsey ve Parlamento'ya sunuldu.

AB tarafından sunulan mevzuat teklifi ile ABD sanayi ürünleri üzerindeki gümrük vergilerinin kaldırılması ve ABD menşeli bazı deniz ve tarım ürünlerinde tercihli pazar erişimi sağlanması öngörülmektedir. Mevzuatın yürürlüğe girmesi için Konsey ve Parlamento tarafından onaylanması gerekmektedir.

Ancak Ortak Bildiri çerçevesinde, söz konusu mevzuat teklifinin yasalaşmasının beklenmeden, sunulması ile birlikte ABD tarafından AB menşeli otomotiv ürünlerinde gümrük vergilerinin geriye dönük olarak 1 Ağustos'tan itibaren uygulanmak üzere %27,5'ten %15'e düşürülmesi gerekmektedir.

Öte yandan, mevzuat teklifinin incelenmesi neticesinde, ABD'ye verilen tavizlerin AB sanayisine ciddi zarar vermesi ya da zarar tehdidi oluşturması ve ABD'nin Ortak Bildiri kapsamında yükümlülüklerini yerine getirmemesi, taraflar arasında ticaret ve yatırım ilişkilerini bozması ya da bozmaya yönelik girişimlerde bulunması durumunda AB tarafından askıya alınmasına yönelik hükümler dikkat çekmektedir.

Avrupa Komisyonu, ABD'nin Korumacılığına Karşı İthalat Verilerini İzliyor

Avrupa Komisyonu, üçüncü ülkelerin uyguladığı ticaret kısıtlamaları ve özellikle ABD'nin ilave gümrük vergileri nedeniyle AB pazarına yönelen ithalat baskısını izlemek amacıyla 'İthalat Gözetim Çalışma Grubu'nu oluşturdu. Grup, olağandışı ticaret akışlarını göstermek için hazırladığı üçüncü ısı haritasını yayımladı. Isı haritasında ülkemizden;

- Kauçuk ve plastik ürünler ile ana metaller ve işlenmiş metal ürünlerinde çok yüksek artış;
- Tekstil ürünleri, gıda ürünleri ve kimyasal ürünler için ortalamanın üstünde bir artış;
- Ahşap ve kâğıt ürünleri, bilgisayar, elektronik ve optik ürünler, elektrikli ekipmanlar ve diğer imalat, makine ve ekipmanların onarımı ve kurulumunda ortalamanın altında bir artış tespit edildi.

Ülkemizin yanı sıra, Güney Kore'den kimya ürünlerinde, Çin'den ise tekstil ürünleri, ahşap ve kâğıt ürünleri, kimyasal ürünler, makine ve ekipmanları ile taşımacılık ekipmanlarında çok yüksek artış belirlendi.

Komisyon tarafından ithalat verilerinin ürün bazında incelenerek sonuçları kamuoyu ile paylaşılacak ve bu veriler üzerinden sektör temsilcilerinin zarar gördüğü gerekçesiyle Komisyon'a başvurmasının ardından ticari savunma araçlarına başvurulabilecektir.

Avrupa Komisyonu tarafından ayrıca, ticaret sapmasına karşı önlem almak üzere, ithalatta yüksek artış veya fiyatlarda ciddi düşüş olan ürünlere dair liste de yayımlandı.

Temel olarak, bir önceki yılın aynı dönemi-

ne göre ithalat miktarında bir artış, ortalama ithalat fiyatında bir düşüş ve ürünün hâlihazırda AB'de üretilmesi koşuluyla oluşturulan ve her ay güncellenen listede, kimya sektöründen 17, makine sektöründen 16, tekstil sektöründen 15, metal sektöründen 9, gıda sektöründen 8, elektrik ekipmanları sektöründen 7, ulaşım ekipmanları sektöründen 5 ürün grubu listede yer aldı. Bazı ürünlerin fiyatlarında %94'e kadar düşüşler görülürken, ithalatta %5000'in üzerinde artışlar dikkat çekti.

AB-Kanada AEO Karşılıklı Tanıma Anlaşması Yürürlüğe Girdi

AB ile Kanada arasında Yetkilendirilmiş Yükümlülerin (Authorised Economic Operators) karşılıklı tanınmasına yönelik anlaşma 1 Ağustos 2025 tarihinde yürürlüğe girdi.

Konuya ilişkin Avrupa Komisyonu tarafından yapılan açıklamada; anlaşmanın küresel tedarik zincirlerinde aksamalar yaşanan mevcut ortamda transatlantik gümrük iş birliği-

ni güçlendireceği; taraflar arasında gümrük süreçlerini kolaylaştıracağı; AB ve Kanadalı yetkilendirilmiş yükümlü statüsüne sahip firmaların, sınırlarda daha az kontrol ve daha hızlı gümrükleme gibi öncelikli işlemlerden faydalanabileceği; her iki tarafta yetkilendirilmiş yükümlü statüsüne sahip firmaların itibarını ve marka değerini güçlendireceği belirtilmiştir.

AB'nin Endonezya Biodizel Vergilerine DTÖ'den Ret

Dünya Ticaret Örgütü tarafından 22 Ağustos'ta yayımlanan panel raporu ile AB tarafından Endonezya menşeli biodizel ürünlere yönelik 2019 yılında uygulamaya konulan telafi edici vergilerin DTÖ kuralları ile tam uyumlu olmadığı belirtildi.

DTÖ paneli tarafından, Endonezya'nın biodizel ürünlerde sübvansiyon uygulamakla birlikte, Avrupa Komisyonu'nun telafi edici vergi kararı alırken, Endonezya tarafından verilen sübvansiyonların AB üreticilerini tehlikeye attığı sonucuna varmak için nesnel bir inceleme yapmadığı; özellikle Komisyon'un,

ithalatın yol açtığı fiyat düşüşünü yanlış değerlendirdiği ve AB sanayisinin durumunu olumsuz etkileyen bazı ekonomik faktörleri göz ardı ettiği; sonuç olarak AB'nin, AB sanayisinin Endonezya'dan biodizel ithalatı nedeniyle kötüleştiğini gösteren yeterli kanıt sunmadığı ortaya konuldu.

Bu doğrultuda, AB tarafından Endonezya menşeli biodizel ürünlere yönelik telafi edici vergi uygulamasına devam edilmesinin istenmesi durumunda, anti sübvansiyon soruşturmasının yeniden başlatılması gerekmektedir.

Ukrayna'nın En Büyük Tavuk Üreticisi Uvesa'yı Aldı

Ukrayna'nın en büyük tavuk üreticisi ve ihracatçısı MHP, İspanya'nın önde gelen tavuk ve domuz eti üreticilerinden Uvesa'nın %92 hissesini satın almak üzere anlaştı. MHP, Avrupa'nın önde gelen tavuk üreticisi konumuna gelirken, şirketin Ukrayna'nın tarım sektörünü desteklemek amacıyla AB tarafından sağlanan desteklerden faydalanması AB içerisinde eleştiri konusu olmuştu. Son olarak haziran ayında, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası tarafından Rusya savaşının etkisini azaltmak amacıyla firmaya ek 40 milyon avro kredi verilmişti.

AB kanatlı eti sektör temsilcisi AVEC (Association of Poultry Processors and Poultry Trade in the EU Countries) Genel Sekreteri Birthe Steenberg tarafından, bu satın alımın bazı Ukrayna firmalarının sahip olduğu mali gücü gösterdiği, buna rağmen Ukrayna firmalarına yönelik mali destek ve ticaret ayrıcalığı taleplerinin çelişkili olarak görülebileceği, ancak MHP'nin İspanya'daki faaliyetlerinde hayvan refahı ve gıda güvenliği gibi alanlarda AB kurallarına bağlı olmasının memnuniyet verici olacağı belirtildi.

AB TİCARET POLİTİKASI ÖNLEMLERİ

Avrupa Komisyonu'nun Son Dönem Ticari Savunma Araçları Uygulamaları

AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanan;

- 29 Ağustos tarihli Yönetmelik ile, Çin menşeli bezelye proteini ithalatına ilişkin anti dumping soruşturması başlatıldığı duyuruldu.
- 19 Ağustos tarihli Yönetmelik ile Hindistan menşeli polietilen tereftalat (PET) ithalatına %13,8'e varan oranlarda kesin telafi edici vergi uygulanmasına karar verildi.
- 18 Ağustos tarihli Yönetmelik ile, Kore ve Tayvan menşeli akrilonitril-bütadien-stiren reçineleri ithalatına %3,7 ile %21,7 arasında değişen oranlarda geçici anti-damping vergisi uygulanmasına karar verildi.
- 14 Ağustos tarihli Yönetmelik ile, Çin menşeli mum ithalatına %10,6 ile %70,9 arasında değişen oranlarda geçici anti dumping önlemi alındı.
- 14 Ağustos tarihli Yönetmelik ile, Çin menşeli valin ithalatına %32,2 ile %53,9 arasında değişen oranlarda geçici anti dumping önlemi alındı.
- 13 Ağustos tarihli Bildirim ile, Kore ve Meksika menşeli tereftalik asit ithalatına ilişkin bir dumping soruşturması başlatıldı.
- 11 Ağustos tarihli Yönetmelik ile, baryum karbonat ithalatında Çin menşeli ürünler için %72,6 ile %83,9 oranları arasında, Hindistan menşeli ürünler için ise %4,6 oranında geçici anti dumping önlemi alındı.
- 7 Ağustos tarihli Yönetmelik ile, Çin menşeli rulo hâlindeki alüminyum folyo ithalatında %14,2 ile %35,6 oranları arasında uygulanan nihai anti-damping önleminin devamına karar verildi.
- 7 Ağustos tarihli Yönetmelik ile, Çin menşeli taneli halde hazırlanmış veya konserve edilmiş tatlı mısır ithalatına %37,5 ile %54,3 arasında değişen oranlarda geçici anti-damping vergisi uygulanmasına karar verildi.
- 6 Ağustos tarihli Yönetmelik ile, Çin menşeli dekor kağıdı ithalatında %26,4 ile %26,9 arasında değişen oranda nihai anti dumping önlemi alındı.

IPA III - GOAL

(Dijital Mentorluğu Üst Seviyeye Taşımak için Daha Yeşil Birlikler)

Eylül ayı itibarıyla 21. ayına giren proje kapsamında, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Proje Koordinasyon ve Strateji ve İnovasyon Müdürlükleri ile GOAL Proje paydaş kuruluşlarının personeline yönelik ISO 14046 Su Ayak İzi Ölçümü Eğitimi, 19-20 Ağustos 2025 tarihlerinde Türk Standardları Enstitüsü (TSE) Yüksek Mühendisi Buğra ÇAKIR tarafından gerçekleştirildi. Su ayak izi ölçümlerinin GOAL Dijital Mentorluk Platformu'na entegrasyonu süreçleri başlatıldı. 27 Ağustos 2025 tarihinde TÜBİTAK 1832 Sanayide Yeşil Dönüşüm ve 1833 SAYEM Yeşil Dönüşüm çağrıları hakkında bilgilendirme toplantısı; ihracatçı firmalarımız, ihracatçı birliklerimiz ve paydaş kurumlarımızın katılımıyla çevrim içi olarak gerçekleştirildi.

IPA III - TACT

(Sürdürülebilir Endüstri Dönüşümü Kilit Sektörlerinin Desteklenmesi)

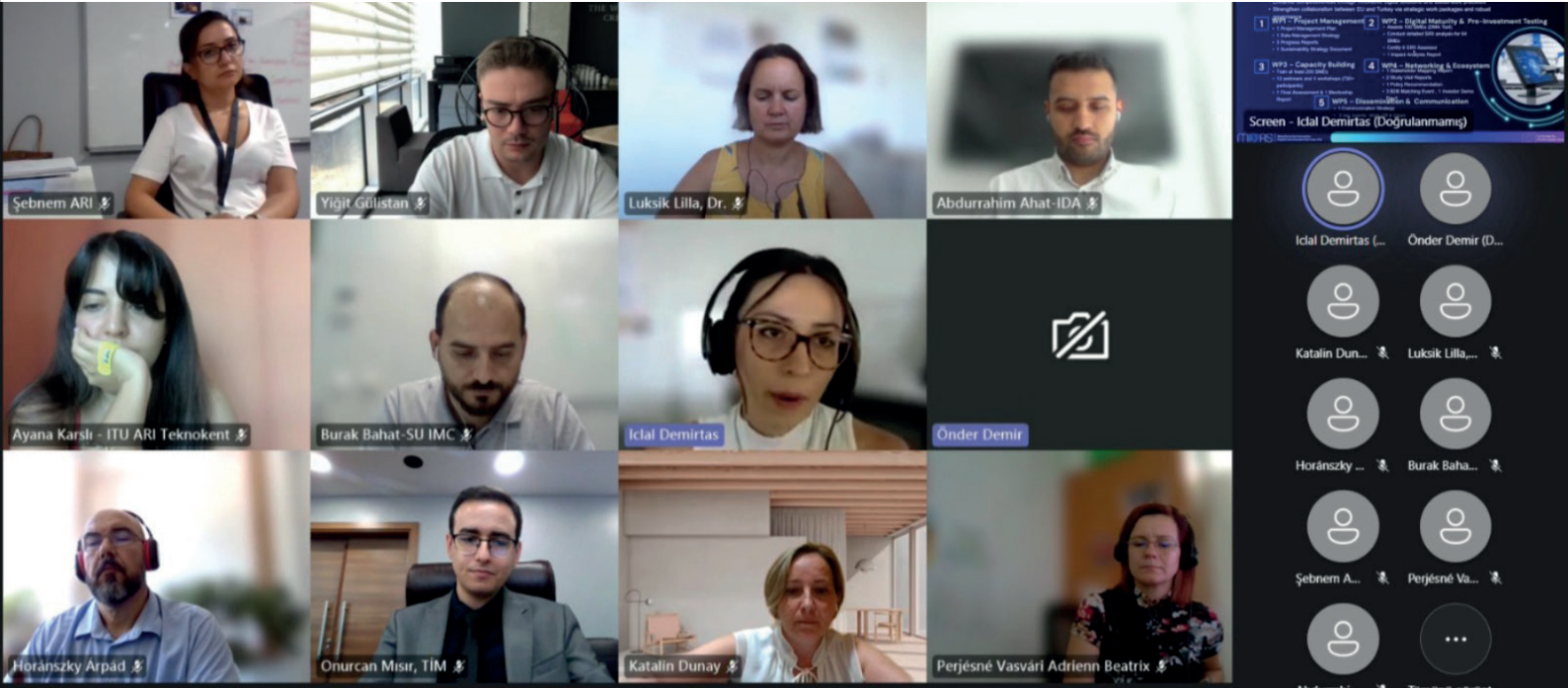

TİM koordinatör ortaklığında ve İHKİB liderliğinde 36 ay sürecek projede Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda proje ihale aşamasının ilk kısmı Kasım 2024 itibarıyla tamamlanmıştı. İkinci aşama olan Mayıs-Haziran dönemi toplantıları da tamamlanarak Değerlendirme Raporu imzalandı. Ağustos ayı boyunca İHKİB ile IPA III - TACT ve GOAL projeleri arasında olası eşgüdüm alanları değerlendirme toplantıları gerçekleştirildi.

Dijital Avrupa/ADİM - MIDAS

(Türkiye'nin Entegre Dijital Üretimini Geliştirme Merkezi)

Türkiye'de kurulan ilk 5 Avrupa Dijital İnovasyon Merkezinden (ADİM) biri olan MIDAS, Dijital Avrupa programı kapsamında geliştirdiği projeyle imalat sanayindeki KOBİ'lerin dijitalleşme ve sürdürülebilirlik odaklı dönüşüm ihtiyaçlarına kapsamlı hizmetlerle yanıt vermeyi hedefliyor. Projenin TİM liderliğinde sürdürülen Ağ Oluşturma çalışmaları kapsamında 2 Eylül 2025 tarihinde Macaristan HPC EDİH ile olası iş birliği alanları değerlendirme toplantısı çevrim içi olarak gerçekleştirildi.

ILO

BİRLİK'te Çalışmanın Geleceği

Temmuz 2025'te TİM liderliğinde hayata geçirilen "BİRLİK'te Çalışmanın Geleceği" projesi, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından yürütülmekte olan bir proje dâhilinde temel çalışma ilkeleri ve hakları alanında yenilikçi projeleri desteklemek amacıyla açılan küçük ölçekli bir hibe programı kapsamında Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu tarafından fonlanıyor. Proje kapsamında, Eylül ayı sonunda proje açılış toplantısı ve atölye çalışmasının gerçekleştirilmesi planlanmakta olup ayrıca ILO tarafından 23 Eylül 2025 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilecek olan Proje İş Birliği Fuarı'na katılım hazırlıkları sürdürülüyor.

